

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-87>

УДК 658.153.014

Гриліцька Анжела Вікторівна

кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри менеджменту та державної служби,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6793-2142>

Anzhela Grylitska

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

ОЦІНКА ТА ОПТИМІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ

EVALUATION AND OPTIMIZATION OF CASH FLOW MANAGEMENT

Анотація. У статті розглянуто організаційні аспекти аналізу руху грошових коштів підприємства. Аналіз фінансових потоків підприємства допомагає будувати обґрунтовані прогнози на майбутнє, визначати очікувані фінансові надходження та витрати, ухвалювати оперативні управлінські рішення та коригувати фінансові стратегії, враховуючи відхилення фактичних даних від запланованих. Доведено, що якісне виконання аналізу потребує системного підходу до організації аналітичної роботи. У межах дослідження визначено основні етапи оцінки грошових коштів і фінансових потоків підприємства, що сприяє ефективному прийняттю управлінських рішень. Оцінювання рекомендується проводити у двох напрямках: вивчення абсолютних показників грошових потоків і аналіз відносних фінансових коефіцієнтів.

Ключові слова: грошові кошти, грошові потоки, аналіз грошових потоків, управління грошовими потоками.

Summary. The article examines the organizational aspects of analyzing the cash flow of an enterprise. It is emphasized that a thorough study of cash flows is key to effective financial management of the company. The assessment is carried out on the basis of financial reporting, which allows you to track changes, structure and efficiency of the use of funds in the context of previous periods of economic activity. Analysis of a company's financial flows helps to build reasonable forecasts for the future, determine expected financial revenues and expenses, make operational management decisions, and adjust financial strategies, taking into account deviations of actual data from planned ones. It is proved that high-quality performance of the analysis requires a systematic approach to the organization of analytical work. The study identifies the main stages of assessing the cash and financial flows of the enterprise, which contributes to effective management decision-making. It is recommended to conduct the assessment in two directions: the study of absolute indicators of cash flows and the analysis of relative financial ratios. Using the example of enterprises "BERIL TRADING HOUSE", the cash flow was analyzed depending on the type of company's activity. The relationship between the structure of financial flows and the quality of enterprise management was studied. A coefficient analysis of cash flows was performed, which allows determining the main sources of financing, directions of spending funds, the company's ability to ensure financial stability and fulfill obligations. Additionally, it was assessed whether the level of profit is sufficient to cover financing needs, and the factors influencing the discrepancy between the profit received and free cash were analyzed. The ability of the enterprise to finance investment activities with its own resources was considered. Measures were proposed to optimize cash flow management to increase the company's financial efficiency. This study focuses on assessing the effectiveness of current cash flow management practices within an organization. It also explores strategies for optimizing cash inflows and outflows to enhance financial stability and support sustainable business growth.

Keywords: cash, cash flows, cash flow analysis, cash flow management.

Постановка проблеми. У сучасних умовах економічної нестабільності та посилення конкуренції ефективне управління грошовими потоками стає одним із ключових факторів забезпечення фінансової стійкості підприємств. Оптимальне планування, контроль та аналіз грошових потоків дозволяють підприємствам не лише підтримувати

ліквідність, а й забезпечувати стале зростання та інвестиційну привабливість.

Проте на практиці багато підприємств стикаються з проблемами неефективного розподілу грошових ресурсів, дисбалансом між надходженнями та витратами, а також труднощами у прогнозуванні майбутніх фінансових потоків.

Відсутність дієвих методів оцінки та оптимізації управління грошовими потоками може призводити до касових розривів, фінансових ризиків та зниження платоспроможності підприємства.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю удосконалення підходів до оцінки грошових потоків, розробки ефективних механізмів їх оптимізації та впровадження сучасних методів фінансового менеджменту для забезпечення стабільного розвитку підприємств в умовах мінливого ринкового середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика управління грошовими потоками підприємств є предметом дослідження багатьох науковців та практиків, що зумовлено важливістю фінансової стійкості в умовах нестабільного економічного середовища.

Значний внесок у вивчення теоретичних засад аналізу та управління грошовими потоками зробили Вареник В.М. [1] та Кошельок Г.В., Грінченко Р.В. [1], які розглядали аналітичні аспекти формування та контролю руху грошових коштів в економіці України та підприємницькому секторі. Їхні дослідження акцентують увагу на необхідності застосування комплексного підходу до оцінки ліквідності та платоспроможності компаній.

Дослідження Щепіної Т.Г., Титаренка А.Д. [2] та Бойко Н.В., Турпак Т.Г., Назаренко Я.Я. [3], зосереджені на практичному аналізі грошових потоків окремих підприємств та галузей, зокрема державного підприємства «Антонов» та транспортного сектору. Вони підкреслюють важливість оцінки впливу макроекономічних факторів на фінансові потоки компаній.

Окремі аспекти оптимізації грошових потоків у контексті стратегічного управління розглядають Єлісєєва О.К. [4] і Сімон Г.С. [5]. У своїх дослідженнях вони акцентують увагу на ролі грошових потоків у формуванні стратегії сталого розвитку підприємств.

Методичні підходи до аналізу руху грошових коштів висвітлені у роботах Мулик Т. [13] та Атамаса П.Й., Атамас О.П. [11]. Автори пропонують практичні методи оцінки ефективності використання фінансових ресурсів та інструменти для мінімізації касових розривів.

Крім того, важливим напрямом досліджень є розробка аналітичних підходів до оцінки фінансової безпеки підприємств. Tomchuk O. і Mulyk T. [12] аналізують роль обліково-аналітичної безпеки у забезпеченні стійкості бізнесу, підкреслюючи важливість інтеграції аналітичних даних у фінансовий менеджмент.

Отже, аналіз наукових джерел підтверджує актуальність теми дослідження та необхідність подальшого вдосконалення методичних підходів до оцінки та оптимізації управління грошовими потоками підприємств.

Мета статті – оцінити динаміку та структуру грошових потоків підприємства для виявлення закономірностей їх формування, ефективності використання та впливу на фінансову стабільність підприємства.

Основними завданнями дослідження були: проаналізувати теоретичні аспекти грошових потоків та їх значення для управління підприємством; оцінити динаміку грошових потоків підприємства на основі фінансової звітності; дослідити структуру грошових потоків за основними видами діяльності (операційна, інвестиційна, фінансова); визначити основні фактори, що впливають на формування грошових потоків; надати рекомендації щодо покращення управління грошовими потоками підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз грошових потоків підприємства відіграє ключову роль як для зовнішніх зацікавлених сторін, так і для внутрішнього керівництва, оскільки дозволяє оцінити ефективність господарської діяльності та обґрунтувати прийняті фінансові стратегії. Його необхідність зумовлена обмеженими фінансовими ресурсами, ризиком втрати платоспроможності, нестабільним фінансовим становищем окремих компаній, а також потребою підвищення ефективності управління грошовими потоками [6].

Головною метою аналізу є виявлення причин дефіциту або надлишку грошових коштів для оптимізації їх розподілу та забезпечення фінансової стійкості підприємства. Дослідження може охоплювати як заплановані, так і фактичні показники, застосовуючи різноманітні методики аналізу руху коштів [7].

Аналіз грошових потоків дає змогу визначити рівень самофінансування діяльності підприємства, залежність від зовнішніх джерел капіталу, розмір чистого грошового потоку, фактичну платоспроможність та прогноз фінансового стану на майбутні періоди [7].

Якісне виконання такого аналізу потребує належної організації аналітичної діяльності. Для отримання обґрунтованих та змістовних висновків необхідно ретельно спланувати процес ще до його початку. Під організацією розуміють створення злагодженої системи для виконання певних завдань або досягнення визначених цілей [8].

Організація аналізу грошових потоків на підприємстві охоплює такі аспекти: визначення функцій аналітичної служби та розробку технології аналітичного процесу; встановлення принципів та послідовності проведення дослідження руху коштів та їх еквівалентів; забезпечення методичного, організаційного та технічного супроводу; управління процесом аналізу; оформлення результатів та ухвалення рішень щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками; вдосконалення економічного аналізу [9].

Комплексний підхід до організації аналітичних досліджень забезпечується через детальне планування, що включає створення загального плану аналітичної діяльності підприємства, а також окремих планів для конкретних напрямів аналізу руху коштів [10].

Реалізація заходів, визначених у плані аналізу, відбувається поетапно. Пропонується здійснювати аналіз у три основні фази: підготовчу, основну та завершальну [11].

Важливим є використання наукових підходів та обґрунтованих методик. Раціональний розподіл аналітичної роботи між виконавцями дозволяє комплексно оцінити рух грошових коштів і мінімізувати дублювання операцій. Застосування сучасних методів та програмного забезпечення сприяє підвищенню ефективності аналізу та своєчасному прийняттю управлінських рішень [12].

Якісний фінансовий аналіз вимагає залучення компетентних фахівців. Великі компанії зазвичай мають у своєму штаті спеціалістів відповідного профілю, тоді як середні та малі підприємства, через обмежені ресурси, часто не можуть дозволити собі такі витрати [8].

Організаційні заходи, пов'язані з підготовкою до аналізу грошових потоків, є надзвичайно важливими та потребують ретельного опрацювання, що відображено у таблиці 1.

Один із найвідповідальніших етапів аналітичної роботи – це другий етап. На цьому рівні використовуються альтернативні підходи до аналізу, такі як формалізований (чітко регламентований у часі та обсязі), творчий та креативний. Для того щоб коректно спрогнозувати фінансовий стан підприємства, аналіз повинен базуватися на достовірних і погоджених показниках, адже неправдива інформація призводить до хибних

Таблиця 1 – Аналітична робота ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» для аналізу грошових потоків

№	Зміст аналітичної роботи	Виконавці		
		директор	бухгалтер	економіст
Підготовча стадія				
1	Формування завдань, цілей та напрямів аналізу грошових потоків та використання його результату	+		
2	Розробка плану та програми аналізу грошових потоків			+
3	Розроблення системи показників для аналізу грошових коштів і їх потоків		+	
4	Розподіл обов'язків між виконавцями роботи	+		
5	Розроблення форм та макетів аналітичних таблиць, діаграм, рисунків		+	
6	Дослідження ключової інформації й перевірка її достовірності		+	+
7	Дослідження доступного програмного забезпечення та його можливостей			+
Основна стадія				
1	Збір та аналіз ключової інформації про грошові кошти та їхні потоки		+	+
2	Застосування арифметичного, логічного та балансового зведення для перевірки достовірності інформації		+	+
3	Аналіз балансу, оцінка структури та динаміки грошових потоків, платоспроможності, ліквідності, фінансових результатів		+	+
4	Розрахунок відхилень показників від базових величин		+	+
5	Визначення факторів змін		+	
6	Аналіз результатів операційної, інвестиційної й фінансової діяльності та визначення ефективності використання грошових коштів		+	+
Завершальна стадія				
1	Підбиття підсумків аналізу грошових коштів і їх потоків		+	+
2	Розробка пропозицій для покращення результатів на основі аналізу		+	+
3	Розробка організаційних заходів для втілення фінансової стратегії	+	+	+
4	Видання розпорядчих актів та уповноваження відповідальних осіб	+		
5	Контроль за реалізацією пропозицій	+		

Джерело: побудовано автором на основі даних ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ»

висновків, а відповідно, й до помилкових управлінських рішень.

Основний етап передбачає детальну аналітичну обробку фінансових показників, що стосуються грошових коштів і їх потоків (табл. 1). Він спрямований на реалізацію розроблених планів, методик і підходів аналізу шляхом статистичної обробки, групування, узагальнення та оцінки даних щодо руху грошових коштів та їх еквівалентів у процесі діяльності підприємства [8].

На завершальному етапі виконуються узагальнення отриманих результатів, підбиття підсумків та їх документальне оформлення (табл. 1). Результати аналізу грошових потоків подають у формі таблиць, схем, графіків, діаграм, номограм, а також у вигляді текстових звітів, актів перевірок, аналітичних та пояснювальних записок, що відображають отримані висновки відповідно до плану аналітичної роботи [11].

Інформація, викладена у пояснювальній записці, має бути чіткою, аргументованою відповідними розрахунками та таблицями, а також об'єктивно відображати реальний стан справ щодо грошових коштів та їх еквівалентів [13]. Пояснювальна записка складається з двох частин: констатуючої та рекомендаційної. Перша частина містить фактичні висновки щодо фінансового стану підприємства, а друга – пропозиції та заходи для його покращення в майбутньому періоді. Ці рекомендації мають бути враховані у стратегічному плануванні, прогнозах і фінансових договорах [14].

Узагальнення, систематизація та впровадження результатів аналізу грошових потоків є важливим етапом аналітичної роботи на підприємстві. Важливо не лише об'єктивно оцінити реальний стан справ, виявити слабкі місця у фінансовому управлінні, але й спрогнозувати майбутні показники діяльності.

На підставі проведеного аналізу видається наказ керівника підприємства, обов'язковий для виконання всіма співробітниками. Як правило, за його дотриманням встановлюється контроль, що сприяє ефективному функціонуванню компанії.

Зазначені етапи аналізу грошових потоків допомагають впорядкувати робочий процес, оскільки чітко визначають методичну послідовність дій. Запропонований план аналітичної роботи може бути адаптований залежно від особливостей і потреб конкретного підприємства.

Головна мета проведення аналітичної роботи щодо грошових потоків – це забезпечення ефективного ухвалення управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію фінансових ресурсів компанії.

Аналіз руху грошових коштів дозволяє оцінити рівень їх достатності для підтримки стабільної платоспроможності підприємства, а також визначити фактори, які вплинули на зміни у фінансових потоках. Аналіз варто проводити за двома напря-

мами: оцінка абсолютних значень фінансових показників та відносних коефіцієнтів руху коштів.

У межах першого підходу розглядаються вхідні та вихідні грошові потоки в розрізі різних видів діяльності.

Ключовим показником розрахунку загального грошового потоку є операційний грошовий потік, що відображає чисті фінансові надходження від основної діяльності компанії. Основним джерелом вхідного фінансового потоку в операційній діяльності є прибуток до оподаткування.

Більшість компаній складають Звіт про рух грошових коштів за прямим методом. У таблиці 2 проаналізовано рух грошових коштів від операційної діяльності на прикладі підприємства ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ».

Загальний аналіз активів і пасивів за 2022, 2023 та 2024 роки показує кілька важливих моментів.

1. Необоротні активи у 2022 році становили 5 159,2 млн грн, а в 2023 році зросли до 8 729,7 млн грн, що є збільшенням на 70%. Це свідчить про інвестиції в основні засоби та нематеріальні активи, зокрема зростання первісної вартості основних засобів із 2 374 млн грн до 6 693,6 млн грн.

2. Оборотні активи також показали значне зростання. У 2022 році їх вартість становила 72 258,5 млн грн, а в 2023 році — 82 964,2 млн грн, збільшившись на 14,8%. Основним фактором стало зростання дебіторської заборгованості, що збільшилася з 10 023,2 млн грн до 27 231 млн грн.

3. Власний капітал зріс з 25 536,1 млн грн у 2022 році до 69 231,0 млн грн в 2023 році, що відображає зростання нерозподіленого прибутку (з 16 072,5 млн грн до 59 767,4 млн грн), що свідчить про суттєвий фінансовий ріст компанії.

4. Поточні зобов'язання скоротилися з 51 585,9 млн грн у 2022 році до 22 013,2 млн грн в 2023 році, що свідчить про зниження короткострокових зобов'язань, зокрема за рахунок зменшення кредиторської заборгованості (з 40 823,7 млн грн до 15 743,0 млн грн).

У 2023 році компанія досягла значного зростання активів та власного капіталу, що позитивно впливає на фінансову стабільність. Зниження поточних зобов'язань також є позитивним сигналом щодо покращення платоспроможності. Це підтверджує здорове фінансове становище підприємства та його здатність зростати й покращувати свою рентабельність.

Порівняння фінансових змін за 2022–2024 рр в ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» зображено на рисунку 1.

Таким чином, результати аналізу підтверджують, що звіт про рух грошових коштів, складений за прямим методом, дозволяє детально дослідити склад, динаміку та структуру грошових потоків підприємства. Однак ми погоджуємося з низкою

Таблиця 2 – Аналіз балансу ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» за 2022-2024 рр.

Показник	Роки			Річні зміни		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
<i>Активи</i>						
<i>I. Необоротні активи</i>						
Нематеріальні активи	4 345,0	4 345,0	4 350,1	0	0	+10,2
Первісна вартість	4 345,0	4 345,0	4 350,1	0	0	+10,2
Незавершені капітальні інвестиції	218,6	218,6	0	+437,2	-437,2	0
Основні засоби	2 380,8	2 624,05	1 074,4	+3 133,3	-2 646,9	-452,4
первісна вартість	4 533,8	5 560,8	4 408,6	+4 319,6	-2 265,6	-38,9
знос	(2152,9)	(2 936,8)	(3 334,1)	(1 186,3)	-381,3	-413,5
Інші НА	0	0	13,5	0	0	+26,9
Усього за розділом I	6 944,5	7 187,7	5 437,95	+3 570,5	-3 084,1	-415,3
<i>II. Оборотні активи</i>						
Запаси	29134,9	32 865,4	39 019,5	+1 367,5	6 093,6	+6 214,5
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	18 627,1	21 501,5	8 871,35	+17 207,8	-11 459,1	-13 801,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	226,9	313,7	104,6	+393,6	-220,1	-198,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1 307,9	2 367,1	1 222,1	+2 569,7	-451,2	-1 838,8
Гроші та їх еквіваленти	28 242,9	22 896,7	17 921,1	(10 903,0)	210,6	-10 161,8
Витрати майбутніх періодів	3,4	2,4	3,3	(6,7)	4,7	-2,8
Усього за розділом II	77 611,3	80 036,0	67 186,2	+10 705,7	-5 856,3	-19 843,4
Баланс	84 555,8	87 121,7	72115,05	+14 276,2	-8 940,4	-20 258,7
<i>Пасиви</i>						
Зареєстрований (пайовий) капітал	4 056,8	4 056,8	4 056,8	0	0	0
Додатковий капітал	4 392,6	4 392,6	4 392,6	0	0	0
Резервний капітал	1 014,2	1 014,2	1 014,2	0,0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	37 920,0	58 166,4	38 470,6	+43 694,9	-3 202,0	-36 189,7
Усього за розділом I	47 383,5	67 630,0	47 934,15	+43 694,9	-3 202,0	-36 189,7
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	372,7	446,6	465,8	+154,0	-6,2	44,5
Поточні зобов'язання за:						
товарами, роботами, послугами	28 283,4	15 746,6	13483,05	-25 080,7	7,2	-4 534,3
розрахунками з бюджетом	4 586,6	1 348,3	1 122,7	-4 483,7	-1 992,8	1 541,6
у тому числі з податку на прибуток	2 596,4	1 846,9	387,3	-503,4	-1 995,5	76,2
розрахунками зі страхування	0,85	3,4	3,4	+1,7	3,3	-3,2
розрахунками з оплати праці	1 765,65	143,0	151,65	-3 272,1	26,8	-9,5
Інші поточні зобов'язання	2 163,15	1 906,0	9 463,45	+3 262,1	-3 776,7	18 891,9
Усього за розділом III	36 799,5	19 147,1	24 224,25	(29 572,7)	-5 732,2	15 886,5
Баланс	84 555,8	87 121,7	72115,05	+14 276,2	-8 940,4	-20 258,7

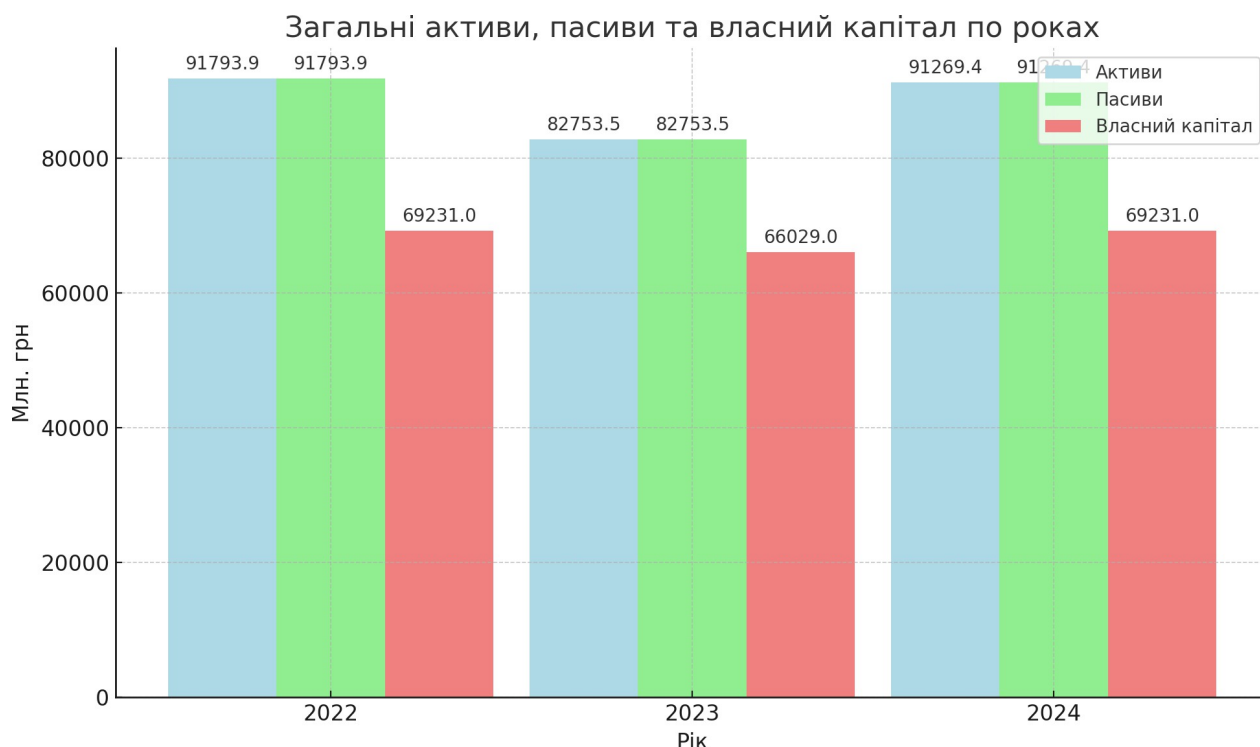
Джерело: Розроблено автором на основі фінансової звітності ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ»

науковців, що наявність стандартних обмежень у джерелах надходжень і напрямках витрат грошових коштів звужує обсяг досліджень і знижує інформаційну цінність такого звіту.

Аналізуючи рух грошових коштів підприємства, можна визначити джерела та обсяги надходжень коштів, напрямки їх використання, здат-

ність підприємства забезпечити перевищення надходжень над витратами, виконати фінансові зобов'язання, а також оцінити, чи достатньо прибутку для покриття потреб у грошах та проведення інвестиційної діяльності.

Необхідно зазначити, що ретельний аналіз грошових потоків позитивно впливатиме на процеси

Рисунок 1 – Динаміка змін руху коштів в ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» протягом 2022–2024 років

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ»

управління ними. Головною метою управління грошовими потоками є забезпечення фінансової стабільності підприємства шляхом збалансування обсягів надходжень і витрат, а також їхньої синхронізації.

На підставі проведеного аналізу можна надати такі рекомендації щодо оптимізації управління грошовими потоками в контексті економічної безпеки ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ "БЕРІЛ"

1. Основою оптимізації грошових потоків підприємства має бути збалансованість позитивного та негативного грошового потоку. Пропонується використовувати заходи стратегічного і оперативного характеру для підвищення якості управління грошовими потоками.

2. Важливо запровадити бюджетування грошових коштів, що дозволить своєчасно виявляти дефіцит чи надлишок коштів. Цей процес має включати планування, мотивацію, контролінг і аналіз.

3. Для ефективного контролю за виконанням бюджету варто створити внутрішню звітність, що дозволить відстежувати відхилення фактичних показників від планових.

4. Важливо належним чином вести облік операцій з грошовими коштами для уникнення санкцій та приймати оперативні управлінські рішення на основі регулярного аналізу грошових потоків.

5. У довгостроковій перспективі оптимізація грошових потоків для ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» може включати стратегічне партнерство,

реструктуризацію бізнесу, пошук інвесторів, довгострокові контракти та податкове планування.

Впровадження цих рекомендацій сприятиме ефективному функціонуванню підприємства в майбутньому.

Висновки. Аналіз грошових потоків відіграє важливу роль, оскільки без його глибокого дослідження неможливо здійснювати ефективне управління фінансами. Як правило, аналіз базується на фінансовій звітності, що дозволяє оцінити тенденції, структуру грошових потоків та ефективність їх використання в контексті попередніх господарських операцій підприємства. Вивчення руху коштів дає змогу обґрунтовано прогнозувати фінансові результати на майбутні періоди, коригувати поточні управлінські рішення та регулювати грошові потоки, спираючись на відхилення фактичних показників від запланованих. У процесі дослідження визначено основні етапи аналітичної роботи, спрямованої на оцінку грошових коштів і потоків підприємства для підвищення ефективності прийняття управлінських рішень. Доведено доцільність аналізу за двома ключовими напрямками: дослідження абсолютних показників грошових потоків та аналіз відносних фінансових коефіцієнтів.

Результати аналізу продемонстрували, що у ТОВ ТОРГОВИЙ ДІМ «БЕРІЛ» грошові кошти складають невелику частку оборотних активів. Це може створювати ризики у випадках, коли виникає нагальна потреба в розрахунках за поточними

зобов'язаннями. Водночас, загальне управління грошовими коштами відповідає необхідним стандартам і свідчить про фінансову стабільність та незалежність підприємства. Хоча рентабельність активів є позитивною, її поступове зниження вимагає додаткових заходів для прискорення обороту коштів та оптимізації грошових потоків.

Запропоновано низку заходів щодо покращення управління грошовими потоками на підприємстві. У перспективі подальші дослідження будуть зосереджені на впровадженні багатофакторного аналізу та його застосуванні в оцінці фінансових потоків для забезпечення стабільного розвитку підприємства.

Список використаних джерел:

1. Вареник В. М. Аналіз управління грошовими потоками в економіці України: аналітичний аспект. *Ефективна економіка*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25 (дата звернення: 18.03.2025).
2. Щепіна Т. Г., Титаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Modern Economics*. 2021. № 26. С. 178–184. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27)
3. Бойко Н. В., Турпак Т. Г., Назаренко Я. Я. Аналіз грошових потоків транспортних підприємств: проблемно-прагматичний підхід. *Modern Economics*. 2021. № 28(2021). С. 13–21. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-02)
4. Єлісеєва О. К., Сімон Г. С. Аналіз грошових потоків фірми як складова формування стратегії сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2017. № 12. С. 380–384.
5. Кошельок Г. В., Грінченко Р. В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 2. С. 231–242.
6. Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>
7. Арте'єва О. І. Аналіз грошових потоків: значення у забезпеченні господарської діяльності корпорацій. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/6334/1/Zbirka-2022-45-48.pdf> (дата звернення: 18.03.2025).
8. Мулик Т. О., Федоришина Л. І. Організація аналітичної роботи в сільськогосподарських підприємствах: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 236 с.
9. Мулик Т. О., Материнська О. А., Пльонсак О. Л. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
10. Стецюк Л. С. Організація аналітичної роботи на сільськогосподарських підприємствах. Облік і фінанси АПК: бухгалтерський портал. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/organizaciyaanalitichnoi-roboti-napidpriemstvah.html> (дата звернення: 18.03.2025).
11. Бойко Л. О., Волчек Р. М., Волкова Н. А. та ін. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. Одеса : ОДЕУ. 2010. 351 с.
12. Tomchuk O., Mulyk T. Accounting and analytical security assessment of economic safety of agricultural enterprises. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2020. Випуск 33. С. 69–81.
13. Основи економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін.; за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с.
14. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 639 с.

References:

1. Varenik, V. M. (2012). Analiz upravlinny groshovumu potokamu v ekonomici Ukrainu: analitichnyi aspekt [Analysis of cash flow management in the economy of Ukraine: Analytical aspect]. *Efektivna Ekonomika*, no. (1). Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25
2. Shchepina, T. G., & Titarenko, A. D. (2021). Complexnui analiz groshovux potokiv derzhavnogo pidpruemctva "Antonov". [Comprehensive analysis of cash flows of the state enterprise "Antonov"]. *Modern Economics*, no. (26), pp. 178–184. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27)
3. Boiko N. V., Turpak T. H., Nazarenko Ya. Ya. (2021). Analiz hroshovykh potokiv transportnykh pidpryemstv: problemno-prahmatychnyi pidkhid [Analysis of cash flows of transport enterprises: problem-pragmatic approach]. *Modern Economics*. no. 28(2021). pp. 13–21. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-02](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-02)
4. Yeliseieva, O. K., & Simon, H. S. (2017). Analiz groshovux potokiv firmu yak skladova formyvannya strategii stalogo rozvutky [Analysis of a firm's cash flows as a component of sustainable development strategy formation]. *Business Inform*, no. (12), pp. 380–384. (in Ukrainian)
5. Kosheliok, H. V., & Hrinchenko, R. V. (2020). Analiz groshovux potokiv y sustemi upravlinnya pidpruemstvom. [Analysis of cash flows in the enterprise management system]. *Halytskyi Ekonomichnyi Visnyk*, no. (2), pp. 231–242. (in Ukrainian)
6. Mulyk, T. (2022). Metodologichni pidxodu do analyzy groshovux potokiv pidpruemctva. [Methodological approaches to enterprise cash flow analysis]. *Economy and Society*, no. (39). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47> (in Ukrainian)
7. Arteieva, O. I. (2022). Analiz groshovux potokiv znachennya y zabezpecheni gospodarekou diyalnictu. [Analysis of cash flows: Importance in ensuring corporate economic activity]. Available at: <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/6334/1/Zbirka-2022-45-48.pdf> (in Ukrainian)

8. Mulyk, T. O., & Fedoryshyna, L. I. (2020). Organizazia analituchnoi robotu v cilskogospodarskux pidpruemstvax. [Organization of analytical work in agricultural enterprises: A textbook]. Kyiv: Center for Educational Literature. (in Ukrainian)
9. Mulyk, T. O., Materynska, O. A., & Plonsak, O. L. (2017). Analiz gospodarckoi diyalnosti. [Analysis of economic activity: A textbook]. Kyiv: Center for Educational Literature. (in Ukrainian)
10. Stetsiuk, L. S. (n.d.). Organizachiya analituchnoi robotu na silskogospodarskux pidpruemstvax. [Organization of analytical work in agricultural enterprises]. Accounting and Finance of the Agro-Industrial Complex: Accounting Portal. Available at: <http://magazine.faa.org.ua/organizaciyaanalitichnoi-roboti-napidpriemstvah.html> (in Ukrainian)
11. Boiko, L. O., Volchek, R. M., Volkova, N. A., et al. (2010). Organizachiya ta metoduka ekonomichnogo analizu. [Organization and methodology of economic analysis: A textbook]. Odesa: ODEU. (in Ukrainian)
12. Tomchuk, O., & Mulyk, T. (2020). Accounting and analytical security assessment of economic safety of agricultural enterprises. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, no. (33), pp. 69–81. (in Ukrainian)
13. Mykytiuk, V. M., Palamarchuk, T. M., Rusak, O. P., et al. (2018). Ocnovu ekonomichnogo analizu. [Fundamentals of economic analysis: A teaching and methodological manual]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian)
14. Kupalova, H. I. (2008). Ocnovu ekonomichnogo analizu. [Theory of economic analysis: A textbook]. Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 31.03.2025